

Kjære komite!

Gratulerer med deres plass i kommisjonen. Kartlegge alle relevante sider ved myndighetenes håndtering. Ambisiøst, og særs viktig lærdom.

Vi er Norsk Sykepleierforbund. Vi representerer en av de mest relevante sidene, nøkkelpersonell og den største gruppen helsepersonell i helsesystemene.

Helsesektoren spiller en sentral rolle i den nasjonale sikkerhetsberedskapen, men var ikke tilstrekkelig rigget for å møte en slik varslet krise.

Sykepleierne har kjent dette på kroppen – bokstavelig talt.

Preliminær forskning viser norske sykepleiere med økt symptomer knyttet til PTSD – posttraumatisk stress-syndrom

Våre medlemsundersøkelser viser at en større andel sykepleiere vurderer å si opp jobben sin i etterkant av dette – til tross for applaus, økt yrkesstolthet og økt samarbeid.

Kommisjonens arbeid omhandler lærdom for neste krise. Den kan komme fort eller om år, men neste krise kommer.

Vi har sett alvorlige svakheter knyttet til smittevernutstyr og kompetanse og rutiner på smittevern. Vi erfarer alvorlige svakheter knyttet til sykepleier- og spesialsykepleiermangel som forverres for hvert år. Sykehjem og hjemmetjenester er grunnmuren i helsesystemet. Det er her flertallet av syke pasienter har vært, og de fleste dødsfallene har skjedd. Det er også her sykepleiermangelen er størst. Etterslepet på planlagt pasientbehandling i spesialisthelsetjenesten får også konsekvenser i kommunene, men i stedet for å ruste opp tjenestene så varsles det omfattende kutt i mange kommuner – og det før vi vet hvordan pandemien helt utvikler seg. Dette er farlig spill.

Det handler om finansiering og prioritering, organisering og ledelse, manglende oversikt og planer for bemanning, for lite folk og folk med riktig kompetanse, arbeidsmiljø/HMS og deltidsproblematikk som fører til økt smitte risiko i form av kryss-smitte.

Myndighetene har håndtert situasjonen godt ut fra kunnskapsgrunnlag tilgjengelig, men vi kan og må gjøre bedre til neste krise, på vegne av pasient og pårørende, ansatte i helsetjenestene og også for å unngå nedstengninger av en slik skala og med de konsekvenser for næringsliv og samfunn.

80% av sykepleierne er redde for å smitte pasientene. 63% er redde for å bli smittet selv. Dette er reell redsel fordi vi gjentatte ganger, og gjør det fortsatt – har pekt på prekær mangel på smittevernutstyr. Først fordi beredskapen ikke var god nok, men nå også fordi helsesystemenes økonomi tilsier fortsatt rasjonering på utstyr. Det skaper uakseptabel risiko for sykepleierne, men også for pasient og pårørende.

Norsk Sykepleierforbund tok ansvar og inngikk avtaler med arbeidsgiverorganisasjonene. Arbeidsgiverne ble gitt vide fullmakter til å planlegge

arbeidstiden. Sykepleiere har gått i svært krevende turnusordninger som i liten grad er risikovurdert. Noen av disse arbeidstidsordningene gjelder fortsatt, men nå ikke lengre begrunnet med korona, men i alvorlig sykepleiermangel. Sykepleiermangelen er derfor en av de mest alvorlige risiko for dagens og kommende beredskap. Norge er et av de landene med dårligst intensivkapasitet i Europa. Intensivsykepleierne har strukket seg for å møte behovene, men hadde smittetoppen blitt høyere, eller om den blir det senere så hadde vi ikke klart det.

Ut fra de alvorlige erfaringene vi har fanget opp, så mener vi at kommisjonen bør særlig se på disse problemområdene som også dermed er forbedringsområder:

- Rutiner og ansvar for smittevernarbeid og smittevernkompetanse
- Oversikt over smittet helsepersonell (kommunalt ansatte var ikke med i statistikken)
- Beslutningsprosesser tilknyttet anskaffelser og beredskapslagre, og i fordelingen til kommuner og sykehus av smittevernutstyr, medisinsk teknisk utstyr og digitale samhandlingsløsninger.
- Prioriteringer innad og mellom tjenestenivåene
- Medvirkning og involvering av ansatte - partssamarbeidet

Sykepleiere og øvrige helsearbeidere har stått med faget front og vist en enorm fleksibilitet og innsatsvilje de siste månedene. Norsk Sykepleierforbund ønsker å komme tilbake med skriftlige innspill. I tillegg har vi bestilt en større forskningsrapport om sykepleieres, spesialsykepleiernes og jordmødrenes erfaringer fra pandemien. Denne vil foreligge i løpet av høsten og vi vil gjerne få presentere resultatene for dere.

Takk for oppmerksomheten så langt!